

Helsingin kaupunginkirjaston toisen asteen oppilaitosyhteistyöhanke – hankekuvaus ja alustava budjettisuunnitelma

Hankkeen tarvekuvaus

Helsingin kaupunginkirjaston oppilaitosyhteistyö on perinteisesti keskittynyt perusopetuksen kouluryhmiin. Yhteistyö kirjastojen sekä peruskoulujen välillä on ollut toimivaa ja säännöllistä sille luotujen selkeiden rakenteiden ansiosta. Helsingin kaupungin kirjastolla on selvitetty kirjaston yhteistyötä toisen asteen oppilaitosten kanssa ja alustavissa selvityksissä on havaittu, että toisen asteen oppilaitosten kanssa yhteistyö on ollut huomattavasti vähäisempää, satunnaisempaa ja epäyhtenäistä kuin peruskoulujen osalla.

Vuonna 2021 hyväksytty oppivelvollisuuslaki nosti oppivelvollisuuden ikärajan 18 ikävuoteen, mikä tuo entisestään painetta kirjastojen ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyön kehittämiseksi. Lukioden ja ammattioppilaitosten opiskelijat ovat usein pudonneet kirjastopalveluiden osalta peruskoulujen ja aikuisten palveluiden väliin, eikä tälle ikäryhmälle ole tarjolla yhtä suunnitelmallisia palvelumalleja kuin hieman nuoremmille ja vanhemmille ikäryhmille. Helsingin kaupunginkirjastolla on näin ollen selkeä tarve tavoittaa tämän ikäryhmän nuoret sekä tarjota toisen asteen oppilaitosten opiskelijoille heidän opintojaan tukevia palveluita samalla tavalla kuin varhaisemmille koululuokille tarjotaan.

Samaan aikaan oppivelvollisuusikärajan nostamisen kanssa uutisoidaan enenevässä määrin polarisoituvasta lukutaidosta. Lukutaidosta uhkaa tulla uudenlainen yhteiskuntaa jakava tekijä samaan aikaan, kun tiedonvälityksen mullistuksessa disinformaation määrä kasvaa kiihtyvällä vauhdilla. Informaatiolukutaidon merkitys kansalaistaitona korostuu entisestään uudessa informaatioympäristössä. Kirjaston rooli sekä lukutaidon polarisoitumisen pysäyttämiseksi että informaatiolukutaidon opettamisessa on merkittävä, mutta kirjaston rooli toisen asteen oppilaitosten suunnattujen palveluiden osalta jäänyt vaatimattomaksi yhteistyörakenteiden ja yhtenäisten sisältömallien puuttuessa.

Hankkeessa hyödynnetään Helsingin kaupunginkirjaston omia pohjaselvityksiä toisen asteen oppilaitosyhteistyön saralta. Tämän lisäksi yhteistyömallin ja -sopimusten työstämisessä hyödynnetään Seinäjoen kaupunginkirjaston ylläpitämän Lasten ja nuorten lukemista edistävien kirjastopalvelujen valtakunnallinen erityistehtävän tuottamia materiaaleja.

Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on luoda yhteistyömalli ja pysyvät rakenteet kirjaston ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyölle. Tavoitteena on varmistaa, että hankkeessa luodut rakenteet eivät ole henkilöriippuvaisia, vaan kirjastojen ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyöstä tulee kiinteä ja jatkuva osa molempien toimintaa. Hankkeessa luodaan yhteistyösopimus, joka varmistaa yhteistyön jatkuvuuden.

Muodollisten rakenteiden lisäksi hankkeessa suunnitellaan ja pilotoidaan toisen asteen oppilaitoksille suunnattu palvelupaletti, josta lukioden ja ammattioppilaitosten ryhmät voivat jatkossa valita itselleen ja opintoihinsa sopivan tavan tutustua kirjastoon ja sen palveluihin. Palvelupaletin sisältöjen suunnittelu toteutetaan yhdessä opettajien kanssa, jotta varmistetaan oppilaitosten tarpeiden ja kirjaston tarjonnan kohtaavuus. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan henkilökunnan lisäksi hankkeessa pyritään osallistamaan toisen asteen oppilaitosten oppilaita sisältöjen suunnittelussa. Hankkeen tavoitteena on luoda yhteys jokaiseen Helsingin kaupungin omaan toisen asteen oppilaitokseen.

Hankkeessa on tarkoitus selvittää myös Helsingin kaupunginkirjaston sisäiset resurssit toisen asteen kouluysteistyön ylläpitämiseksi. Resurssit selvitetään palvelualueittain suhteessa oppilaitosten ja oppilaiden määrään.

Kaupunginkirjaston valmistelukeskusteluissa hankkeelle on asetettu tavoitteeksi kattaa koko Helsingin kaupungin toisen asteen oppilaitosten kenttä lähtien liikkeelle ammattioppilaitoksista. Hankkeen alussa kuitenkin selvitetään Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiantuntijoiden kanssa lähdetäänkö liikkeelle ammattioppilaitoksista, lukioista vai mahdollisesti molemmista yhtä aikaa.

Hankkeen laajempina tavoitteena on lukutaidon ja lukemisen edistäminen, lukutaidon demokraattisuuden turvaaminen ja kestävämmän yhteiskunnan rakentaminen.

Toimintasuunnitelma

Kevät-kesä 2024

- hankkeen valmistelut sekä projektityöntekijän rekrytointi

Syksy 2024

- Oppilaitosten kontaktointi, yhteistyökumppanien sitouttaminen ja työnjaosta sopiminen
- Yhteistyömallin konseptointi
- Palvelupaletin sisältöjen suunnittelu ja testaus
- Sisältösuunnittelun työpajojen aloitus

Kevät 2025

- Palvelukonseptien kehittämisen jatkaminen mm. työpajoissa
- Yhteistyömallin edelleen kehittäminen
- Kirjaston henkilökunnan kouluttaminen testattuihin palvelukonsepteihin
- Toukokuussa palautteiden kerääminen

Kesä 2025

- Yhteistyömallin lanseerauksen valmistelu
- Raportoinnin valmistelu

Syksy 2025

- Valmiin yhteistyömallin ja palvelupaletin lanseeraus

Talousarvio

Kustannus	Summa (€)	Erittely
Palkkakustannukset sivukuluineen / työpalkkio	68 722,00€	Pedagogisen informaation palkka sivukuluineen 53 165,00 € sekä kirjaston palkkakuluista koostuva omarahoitusosuus 15 557,00 €.
Matka- ja kuljetuskustannukset	834 €	Kaksi kotimaan työmatkaa kahdelle henkilölle
Aineet, tarvikkeet tavarat	2000 €	Työpajat ja infotilaisuudet
Palveluiden ostot	2 268 €	Lukukeskuksen palkkio X 4 (à 378 € (+striimi + 50%))
Hallintokustannukset	3963,00 €	Talous- ja henkilöstöhallinnon kustannukset
Kokonaiskustannusarvio	77 787,00 €	

Haettava avustussumma	62 230,00 €	
Omarahoitusosuus	15 557,00 €	
Kokonaisrahoitusarvio	77 787,00 €	